

Кыргыз Республикасынын Билим берүү
жана илим министрлигинин
2019-жылдын 22 - мартындагы
№ 304/1 буйругуна тиркеме

**Кыргыз Республикасынын бардык типтеги жана менчик түрүндөгү
жалпы билим берүү уюмдарында негизги жалпы жана жалпы орто
билим берүүнүн билим берүү программалары боюнча жыйынтыктоочу
мамлекеттик аттестациясын өткөрүү жөнүндө
ЖОБО**

- I. Жалпыжоболор.
- II. Жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестациянын жумушчу органдарынын функциялары.
- III. Жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестациянын катышуучулары. Окуучуларга кирүү укугун берүүнүн тартиби.
- IV. Жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестацияны өткөрүү мөөнөтү жана узактыгы.
- V. Жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестацияны өткөрүү.
- VI. Мүмкүнчүлүгү чектелген окуучулар үчүн жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестацияны өткөрүүнүн тартиби.
- VII. Жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестациянын сынак иштерин текшерүүнүн тартиби жана аларды баалоо.
- VIII. Апелляцияларды кабыл алуу жана карап чыгуу.
- IX. Окуучуларды бүтүрүп чыгаруунун тартиби. Билими тууралуу мамлекеттик үлгүдөгү документти жол-жоболоштуруу жана тапшыруу.
- X. Бүтүрүүчүлөрдү сыйлоо.
- XI. Жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестацияны каржылоо.

I. Жалпы Жоболор

1. Кыргыз Республикасынын бардык типтеги жана менчик түрүндөгү жалпы билим берүү уюмдарында негизги жалпы жана жалпы орто билим берүүнүн билим берүү программалары боюнча жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестацияны (текстте мындан ары – ЖМА) өткөрүү жөнүндө Жобо аттестацияны өткөрүүнүн түрүн, катышуучуларын, мөөнөтүн жана узактыгын, сынак иштерин текшерүүнүн жана аларды баалоонун тартибин, арыздарды (апелляцияларды) берүү жана карап чыгуу, аттестациянын жыйынтыктарын өзгөртүү жана (же) жокко чыгаруунун тартибин аныктайт.
2. ЖМА Кыргыз Республикасынын мыйзамдарынын талаптарына шайкеш келген негизги жалпы жана жалпы орто билим берүүнүн билим берүү программалары боюнча мамлекеттик аккредитациядан өткөн Кыргыз Республикасынын бардык типтеги жана менчик түрүндөгү жалпы билим берүү

уюмдарында (мектептер, мектеп-гимназиялар, мектеп-комплексдер, мектеп-лицейлер, кесиптик-техникалык лицейлер, сырттан (кечки-нөөмөттүк) окуу түрүндөгү мектептер (класстар), атайын окутуу-тарбиялоо мекемелери, дарылоо-алдын-алуу санаториялары, тарбиялоонун өзгөчө шарттарына муктаж болгон балдар жана өспүрүмдөр үчүн атайын жалпы билим берүү мектептеринде, жеке менчик жалпы билим берүү уюмдарында жана башкаларда (тексте мындан ары – БУ) негизги жалпы жана жалпы орто билим берүү программаларын өздөштүргөн окуучулар үчүн өткөрүлөт.

ЖМА негизги мамлекеттик сынак катары жазуу жана оозеки экзамен түрүндө өткөрүлөт (сынак материалдары тапшырмалар менен берилүүчү тексттер жана башка көзөмөлдөөчү - өлчөөчү материалдар түрүндө берилет (тексте мындан ары – КӨМдөр).

3. ЖМАнын максаттары төмөнкүлөр болуп эсептелет:

- Кыргыз Республикасынын «Билим берүү жөнүндө» жана «Кыргыз Республикасынын мамлекеттик тили жөнүндө» мыйзамдарынын аткарылышына көзөмөл кылуу;

- окуучулардын негизги жалпы жана жалпы орто билим берүүнүн билим берүү программаларын өздөштүрүүсүнүн натыйжаларынын Кыргыз Республикасынын мамлекеттик билим берүү стандарттарынын талаптарына дал келүүсүн аныктоо;

- билим берүүнү башкаруу системасына өзгөртүүлөрдү киргизүү үчүн мектеп ичинде мониторинг жана талдоо жүргүзүүнү ишке ашыруу.

4. ЖМА мектептин предметтик комиссиялары тарабынан жүргүзүлөт (тексте мындан ары – ПК).

5. ЖМА окутулуп жаткан тилде, базистик окуу планына ылайык белгиленген тартипте өткөрүлөт.

II. Жумушчу органдарынын кызматтык милдеттери

6. ЖМАнын жумушчу органдары болуп Кыргыз Республикасынын Билим берүү жана илим министрлиги (тексте мындан ары – министрлик), Билим берүүнүн сапатын баалоо жана маалымат технологиялар Улуттук борбору (тексте мындан ары – ББСБЖМТУБ), Кыргыз билим берүү академиясы (тексте мындан ары – КБА), билим берүүнү мамлекеттик башкаруу органдары (тексте мындан ары – БМБО), жалпы билим берүү уюмдары (тексте мындан ары – ЖБУ), предметтик комиссиялар (тексте мындан ары – ПК) жана талаш-тартыш маселелерди чечүү комиссиясы (тексте мындан ары – ТК) эсептелет.

7. Министрлик ЖМАнын формаларын жана түрлөрүн, аны өткөрүү жана сынак материалдарын колдонуу жана сактоо тартиптерин аныктайт.

8. Министрлик төмөнкү функцияларды аткарат:

- ЖМАны өткөрүү үчүн КӨМдөрдү иштеп чыгуу боюнча ББСБЖМТУБнун жана КБАнын ишин, ЖМАны өткөрүүнүн тартибин жана окуучулардын сынак иштерин баалоо критерийлерин жөнгө салат;

- БМБОНун жардамы менен жалпы билим берүү уюмдарын КӨМдөр менен камсыздайт;

- ушул Жобонун белгиленген тартибинде ЖМАны өткөрүүнү камсыздоо боюнча мамлекеттик аккредитациядан өткөн жана негизги жалпы жана (же) жалпы орто билим берүүнүн билим берүү программаларын ишке ашырышкан БМБОНун жана бардык типтеги жана менчик формадагы жалпы билим берүү уюмдарынын иштерин жөнгө салат жана көзөмөлдөйт;

- БМБО жалпы билим берүү уюму менен биргеликте массалык маалымат каражаттары менен өз ара аракеттенүүнү, “ыкчам байланыш” телефондорунун ишин жана атайын сайттарда же интернет булактарындагы расмий сайттарда атайын бөлүктү жүргүзүүнү уюштурат.

9. ББСБЖМТУБ жана КБА сынак материалдарын, предметтик сынактарды өткөрүүнүн процедуралары боюнча нускамалык каттарды жана ЖМАнын жыйынтыктарын баалоо критерийлерин иштеп чыгууну камсыздайт.

10. ЖМАны өткөрүүдө БМБО жалпы билим берүү уюмунда белгиленген тартиптин сакталышын камсыздайт, анын ичинде:

- ЖМАны ушул Жобонун талаптарына ылайык өткөрүүнү;

- ЖМАны өткөрүү үчүн керектүү сынактык материалдардын топтому менен камсыз кылууну;

- ЖМАга даярдыктын жана аны өткөрүүнүн жүрүшүнө көзөмөл жүргүзүүнү;

- сынактык материалдарды сактоодо, пайдаланууда жана өткөрүп берүүдө маалыматтык коопсуздукту камсыз кылууну жана алар жеткиликтүү болгон адамдарды дайындоону;

- окуучуларга жана алардын ата-энелерине (мыйзамдуу өкүлдөрүнө) ЖМА боюнча ЖБУ аркылуу маалымат берүүнү;

- ЖМАны өткөрүүдө белгиленген тартипти сактоо маселелери боюнча коомдук байкоочулар менен өз ара аракеттешүүнү ишке ашырууну;

- ЖМАны өткөрүүдө белгиленген тартиптин бузулушу боюнча текшерүүлөрдү жүргүзүүнү уюштурууну;

- ЖМАнын жыйынтыктарын карап чыгууну;

- ПКнын ишмердүүлүгүн жөнгө салууну;

- ТКны түзүүнү жана анын ишмердүүлүгүн жөнгө салууну;

- өзгөчө учурларда ЖМАнын жыйынтыктарын бекитүү, өзгөртүү же жокко чыгаруу жөнүндө чечим кабыл алууну камсыздайт.

11. Жалпы билим берүү уюму ЖМАны өткөрүү үчүн ушул Жобонун 2-пунктуна ылайык төмөнкү милдеттерди аткарат:

- белгиленген окуу дисциплиналары боюнча ПКнын курамын түзөт жана анын ишмердүүлүгүн жөнгө салат. ПКнын курамына төмөнкү талаптарга жооп берген педагогдор кирет: жогорку педагогикалык билимге ээ; квалификациялык маалымдамаларда жана (же) кесиптик стандарттарда көрсөтүлгөн квалификациялык талаптарга дал келген; билим берүү ишмердүүлүгүн жүргүзгөн жана негизги жалпы жана (же) жалпы орто билим берүүнүн билим берүү программаларын ишке ашырган уюмдарда иш тажрыйбасы бар болгон;

- негизги жалпы жана жалпы орто билим берүүнүн негизги жалпы билим берүү программаларын өздөштүргөн IX жана XI класстардын окуучуларынын тизмесин карайт жана бекитүүгө сунуштайт;

- ден соолугуна байланыштуу ЖМАны тапшыруудан бошотулган окуучулардын тийиштүү документтерин карап чыгат жана аларды БМБОго жиберет;

- окуучуларга жана алардын ата-энелерине (мыйзамдуу өкүлдөрүнө) ЖМАны өткөрүү мөөнөттөрү тууралуу өз убагында, анын башталышына чейин эки жума мурда билдирүүнү уюштурат;

- Жалпы билим берүү уюмунда ЖМАны өткөрүүгө даярдык жөнүндө БМБОго сынактардын башталышына бир жума калган мөөнөттө маалымат берет;

- Жалпы билим берүү уюмунда окуучулар жана алардын ата-энелери (мыйзамдуу өкүлдөрү) үчүн «ЖМАга даярданабыз» аталышындагы маалымат тактасына, маалыматты сайтка жайгаштырууну камсыз кылат;

- белгиленген мөөнөттөргө тестирлөө өткөрүү жайын даярдоону (санитардык-гигиеналык шарттарды, коомдук тартиптин сакталышын, педагогдордун жана медициналык кызматкерлердин арасынан нөөмөтчүлөрдү) камсыз кылат;

- бүтүрүүчүлөрдү ЖМАнын жыйынтыктары менен тааныштырууга жооптуу болот.

12. Предметтик комиссиянын курамы педагогикалык кеңештин сунуштамасына ылайык аныкталат жана ЖБУнун буйругу менен бекитилет.

Тийиштүү окуу дисциплинасы боюнча ПКнын төрагасы болуп жалпы билим берүү уюмунун директору, окуу-тарбия иштери боюнча директордун орун басары же директордун көрсөтүмү боюнча мектептин мугалимдеринин методикалык бирикмесинин жетекчиси дайындалат.

Тийиштүү окуу сабагы боюнча ПКнын төрагасы жалпы жетекчиликти жүргүзөт жана ишмердүүлүктү жөнгө салат.

ЖМА өткөрүлүп жаткан сабак боюнча IX жана (же) XI класста сабак окуткан мугалим ПКнын төрагасы болуп дайындалбайт.

ПКнын курамы 3төн кем эмес жана 5төн көп эмес адамдан турат, анын ичинде комиссиянын төрагасы, сынак алуучу (ошол окуу дисциплинасын окутуучу мугалим жана ассистент (ассистенттер) болот.

13. ПК жалпы билим берүү уюмунда тийиштүү окуу предметтери боюнча ЖМАны өткөрүү учурунда:

- белгиленген тартипте окуучулардын сынактык иштерин өткөрүүнү жана баалоону жүргүзөт;

- сынактардын жыйынтыктары боюнча протоколдорду түзөт;

- ушул Жобого ылайык окуучуларды ЖМАнын жыйынтыктары менен тааныштырууну камсыз кылат.

14. Жалпы билим берүү уюмдары ЖМАга көмөк көрсөтүү максатында окуучулардын жана алардын ата-энелеринин (мыйзамдуу өкүлдөрүнүн) кол тамгасын койдуруп алуу менен, аларга төмөнкүлөр тууралуу маалымат берет:

- ЖМАны өткөрүү мөөнөттөрү, формасы жана тартиби жөнүндө;

- сынактан четтетүүнүн, ЖМАнын жыйынтыктарын өзгөртүүнүн же жокко чыгаруунун себептери тууралуу;

- ЖМАнын жыйынтыктары менен таанышуу мөөнөтү жана орду тууралуу;

- ЖМАны өткөрүүнүн белгиленген тартибинин бузулушу жөнүндө жана (же) коюлган баалар менен макул эместиги тууралуу арыздарды апелляцияга берүү тартиби жөнүндө.

15. Көз карандысыз коомдук байкоочулар ЖМАны өткөрүүнүн тартибинин сакталышын камсыз кылуу максатында төмөнкү укуктарга ээ:

- ЖМАны өткөрүүнүн тартибин жөнгө салган документтер менен таанышууга;
- ЖМАны өткөрүүнүн жана сынакты өткөрүүнүн тартиби жөнүндө нускама берүүнүн жүрүшүнө тышкы байкоону жүргүзүүгө;
- сынак өткөрүлгөн күнү жанында паспорту жана коомдук байкоочунун күбөлүгү менен ЖМАны өткөрүүчү жайда болууга.

Коомдук байкоочуларга төмөнкүлөргө тыюу салынат:

- ЖМАны даярдоонун жана өткөрүүнүн жүрүшүнө кийлигишүүгө;
- сынак башталгандан кийин дарсканага кирүүгө же чыгууга;
- сынак учурунда ЖМАнын катышуучулары менен баарлашууга;
- дарсканаларда уюлдук телефондорду, сүрөттөрдү жана видеоаппараттарды, компьютерлерди колдонууга;
- ПКнын ишине кийлигишүүгө.

16. Коомдук байкоочуларды каттоо тартиби билим берүүнү мамлекеттик башкаруу органдары тарабынан жүргүзүлөт. Каттоодон өтүү үчүн билим берүүнү мамлекеттик башкаруу органына белгиленген тартипте арыз жазуу жана төмөнкү документтерди тапшыруу керек: 3 x 4 см өлчөмүндөгү эки сүрөт, арыз берүүчүнүн оң сапаттарын мүнөздөгөн эки сунуштама, ошондой эле билим берүүнү мамлекеттик башкаруу органынын жетекчилиги менен аңгемелешүүдөн өтүү керек.

17. Окуучулардын коопсуздугун камсыз кылуу максатында билим берүүнү мамлекеттик башкаруу органы күбөлүк берүүдөн баш тартууга жана бул тууралуу арыз берүүчүгө ЖМАнын башталышына эки күн калган убакытка чейин билдирүүгө укуктуу.

18. Коомдук байкоочу ЖМАны өткөрүүнүн тартибинин бузулушу боюнча апелляцияларды караган талаш-тартыш маселелерди чечүү комиссиясынын (ТК) курамына киргизилбейт.

19. Бир жалпы билим берүү уюмунда коомдук байкоочулардын саны 3 адамдан көп болбошу керек.

16. Министрликтин, билим берүүнү мамлекеттик башкаруу органдарынын жана жалпы билим берүү уюмдарынын кызматкерлери коомдук байкоочулар боло алышпайт.

III. ЖМАнын катышуучулары. Окуучуларга кирүү укугун берүүнүн тартиби

21. ЖМАнын катышуучулары болуп, ушул Жобонун 2-пунктунда каралган Кыргыз Республикасынын жалпы билим берүү уюмдарынын IX жана XI класстарынын окуучулары саналат.

22. ЖМАга IX жана (же) XI класстарынын окуучулары киргизилет:

- академиялык карыздары жок жана окуу планын толук көлөмдө аткаргандар (IX жана (же) XI класстары үчүн бардык окуу сабактары боюнча жылдык баалары «канааттандырарлык» баадан төмөн эмес болгондор);

- белгиленген окуу планынын ЖМА өткөрүлүп жаткан бир окуу дисциплинасы боюнча жылдык «канааттандырарлык эмес» баага ээ болгондор (ошол сабак боюнча ЖМАга окуучулар педагогикалык кеңештин сунуштамасына жана жалпы билим берүү уюмунун буйругуна ылайык киргизилиши мүмкүн);

- белгиленген окуу планынын ЖМАны өткөрүү каралбаган бир окуу дисциплинасы боюнча жылдык «канааттандырарлык эмес» баага ээ болгондор (окуучулар ошол сабак боюнча тандоо сабагы катары сөзсүз түрдө аттестациядан өтүшөт).

23. Үстүбүздөгү окуу жылында мектеп окуучуларынын республикалык же эл аралык олимпиадаларынын корутунду этабында байгелүү орундарга ээ болгон окуучулар (жеңүүчүлөр) (билим берүүнүн ыйгарым укуктуу органынын белгиленген дипломунун жана (же) эл аралык олимпиаданын Уюштуруу комитетинин сертификатына ээ болгондор) тийиштүү окуу предмети боюнча ЖМАны тапшыруудан бошотулат.

24. IX жана (же) XI класстарынын окуучулары, анын ичинде чет элдик жарандар, жарандыгы жок адамдар, качкындар жана бир жерден экинчи жерге көчүүгө мажбур болгондор, ден соолугунун мүмкүнчүлүгү чектелген окуучулар, негизги жалпы же жалпы орто билим берүүнүн билим берүү программаларын күндүзгү, күндүзгү-сырттан же сырттан, үйдө же экстернат түрүндө өздөштүргөн, үстүбүздөгү окуу жылында ЖМАны тапшырууга ушул Жобонун 22-пунктунда белгиленген тартибинде киргизилет.

25. Эки же андан көп окуу дисциплинасы боюнча жылдык «канааттандырарлык эмес» баага ээ болгон IX жана (же) XI класстарынын окуучулары педагогикалык кеңештин сунуштамасына жана жалпы билим берүү уюмунун буйругуна ылайык ЖМАны тапшырууга киргизилбейт.

26. Негизги жалпы жана (же) жалпы орто билим берүүнүн билим берүү программаларын үйдө же өз алдынча окуу түрүндө өздөштүргөн, же мамлекеттик аккредитациядан өтпөгөн негизги жалпы жана (же) жалпы орто билим берүү программалары боюнча окутулган окуучуларга ушул Жобонун 2-пунктунун талаптарына ылайык мамлекеттик аккредитациядан өткөн негизги жалпы жана (же) жалпы орто билим берүү программалары боюнча билим берүү ишмердүүлүгүн жүргүзгөн жалпы билим берүү уюмунда ЖМАны тапшырууга укук берилет.

27. Ден соолугунун мүмкүнчүлүгү чектелген окуучулар дарылоо мекемесине караштуу дарыгердик-кеңеш берүү комиссиянын (ДКК) же ден соолугунун мүмкүнчүлүгү чектелген балдар үчүн психологиялык-медициналык-педагогикалык кеңеш берүүнүн (ПМПК) корутундусун көрсөтүп арыз бергенде, ар бир айрым учурда тийиштүү билим берүүнү мамлекеттик башкаруу органынын уруксаты болгондо гана бошотулат.

IV. ЖМАны өткөрүү мөөнөтү жана узактыгы

28. ЖМАны өткөрүү мөөнөтү министрлик тарабынан бирдиктүү тартипте аныкталат.